

Леонід Чуприна,

канд. наук із соц. комунікацій, заввідділу,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,
Україна, Київ

РОЛЬ БІБЛІОТЕК У ПІДВИЩЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ ЗНАЧУЩОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ОБМІНІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА

Розглядається роль бібліотек у підвищенні соціальної значущості інформаційних обмінів у соціальних медіа (на досвіді аналітичних підрозділів Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського). Аналізується доробок науковців НБУВ з цього питання. Наголошується, що взаємодія бібліотек і соціальних медіа, яка веде до підвищення рівня соціальної значущості інформаційних обмінів, відбувається за такими основними напрямками, як представлення бібліотеки в соціальних медіа й інтеграція її сервісів, обмін науковою інформацією, участь у політичній комунікації та в процесах формування громадянського суспільства в Україні.

Ключові слова: взаємодія бібліотек і соціальних медіа, інформаційно-аналітична діяльність бібліотек, НБУВ.

Актуальність теми зумовлена як зростанням соціальної значущості інформаційних обмінів у соціальних медіа, так і уточненням бібліотеками своїх функцій та форм їх реалізації з огляду на сучасні інформаційні процеси. Цілком очевидно, на функціонування конкретної бібліотеки та її роль у суспільних процесах насамперед впливають і впливатимуть надалі обрані нею шляхи адаптування до цифрової реальності, тобто її стратегія розвитку. Аналіз світових тенденцій та досвіду провідних вітчизняних бібліотечних установ дає підстави виокремити серед найпрогресивніших два напрями розвитку бібліотек: а) як інформаційних центрів та б) як культурного простору для об'єднання зусиль держави і суб'єктів громадянського суспільства, як центру місцевої громади.

Бібліотека – традиційно точка перетину, концентрації і опрацювання інформаційних потоків. Логічно організувати аналіз, синтез інформації, прогнозування, моделювання, інформаційне виробництво на базі бібліотеки, з орієнтуванням на розвиток онлайн сервісів.

Водночас на виконання соціальної, виховної, інформаційної, культурної функцій бібліотека має розвиватись як центр громади, культурний

простір, комфортний для роботи і дозвілля користувача, місце інформаційної взаємодії держави і суб'єктів громадянського суспільства.

Обидва напрями розвитку обумовлені інформаційними потребами користувача і об'єктивно створюють умови для зростання ролі бібліотек у підвищенні соціальної значущості інформаційних обмінів, і в соціальних медіа зокрема. Мета статті – узагальнити напрацювання науковців Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (НБУВ) з цього питання й відповідно окреслити основні напрями діяльності аналітичних підрозділів бібліотеки.

Колективом авторів НБУВ видано низку монографій, що охоплюють значний спектр питання взаємодії бібліотек і соціальних медіа. Так, досліджуючи соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства [1], автори розглядають соціальні інформаційні мережі, їх зміст, особливості розвитку в системі соціальних комунікацій сучасності. Аналізуються тенденції їх активізації в сучасній соціальній інформаційній системі, у розбудові вітчизняного комунікативного простору, соціальне й науково-освітнє значення.

В іншій монографії [2] авторський колектив вивчає соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства, зміцнення внутрішньосуспільних зв'язків на новій технологічній основі. Акцентовано увагу на співвідношенні системи горизонтальних і вертикальних інформаційних обмінів під час розвитку процесів суспільної самоорганізації, удосконалення якості інформаційного забезпечення діяльності управлінських структур.

Одна з колективних монографій [3] науковців Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського присвячена розгляду основних тенденцій еволюції вітчизняного інформаційного середовища, пов'язаних, зокрема, з удосконаленням процесу дієвого використання в інформаційних обмінах медіа-ресурсів, продукції сучасних соціальних мереж, наукової періодики, архівної та книжкової спадщини, інтегрованості до цього середовища сучасних бібліотек.

Розглядаючи в монографії [4] проблеми суспільної безпеки в процесі розвитку соціальних мереж, автори аналізують значення соціальних мереж у суспільному розвитку, зростання у зв'язку з цим необхідності вироблення відповідних технологій і організаційних заходів суспільства і держави для протистояння негативним інформаційним впливам, що здійснюються через інноваційні канали інформаційних обмінів. Значна увага взаємодії бібліотеки і соціальних мереж приділена в монографічних дослідженнях співробітників аналітичних підрозділів НБУВ

[5,6,7,8] та в публікаціях у наукових збірниках [9,10,11]. Водночас роль бібліотечних установ у підвищенні соціальної значущості інформаційних обмінів у соціальних медіа науковцями окремо не досліджувалась, що актуалізує розгляд цієї теми у пропонованій статті.

Бібліотеки, які здавна відіграють важливу роль у соціалізації особистості, з розвитком соціальних медіа отримали додатковий канал комунікації, який донедавна науковці називали альтернативним каналом соціалізації. На нашу думку, з огляду на його усталеність у житті суспільства та дедалі глибші процеси віртуалізації, нині мало підстав вважати його альтернативним. Водночас цей канал відкрив додаткові можливості перед бібліотекою для передачі знань між поколіннями людей, прошарками населення, групами, спільнотами користувачів, для підвищення соціальної значущості інформаційних обмінів у соціальних медіа.

Особливістю соціальних медіа як каналу соціалізації є унікальні можливості для консолідації різних груп суб'єктів на основі спільності їхніх інтересів, при цьому в результаті комунікативної взаємодії виникає масштабний синергетичний ефект. Соціальні мережі сприяють структурізації комунікативного простору, створенню віртуальних співтовариств, які часто на практиці перетворюються на громадські об'єднання. А громадським інституціям надають можливість поширювати свої ідеї, залучати до своїх лав нових членів та координувати їхні дії. Спостерігається взаємопроникнення повсякденної соціальної реальності і віртуальної. Як зазначає Г. Кардозо (G. Cardoso), «...ми бачимо нове поняття простору, де фізичне і віртуальне впливає одне на одне, закладаючи підґрунтя для виникнення нових форм соціалізації, нових форм життя і нових форм соціальної організації» [12].

Соціальні мережі дедалі більше стають певною мірою інформаційним відбитком громадянської активності, оскільки саме цей канал комунікації використовується для поширення ідей, об'єднання однодумців у спільноти (як віртуальні, так і реальні), організації заходів, координації зусиль [13].

Зростанню ролі бібліотек в інформаційних обмінах у соцмедіа сприяє насамперед стрімке **збільшення кількості користувачів мереж** та охоплення мережами практично всіх сфер суспільного життя. Так, кількість користувачів соціальних медіа у світі сягнула позначки в 3 млрд. В Україні налічують майже 26 млн активних користувачів Інтернету (станом на травень 2018 р. – 64,9% населення), з них – 12 млн користувачів соціальних мереж.

У рейтингу популярних 25 сайтів України соціальна мережа Facebook посідає третє місце (див. рисунок).

	Сайт	Охоплення за червень 2018, (%) (дані Kantar TNS CMeter)	Охоплення за липень 2018, (%) (дані Kantar TNS CMeter)
1	google.com	95,48	95,95
2	youtube.com	79,54	80,60
3	facebook.com	68,06	68,04

Рис. Рейтинг популярних сайтів за липень 2018 [14]

Взаємодія бібліотек і соціальних медіа (СМ), яка веде до підвищення рівня соціальної значущості інформаційних обмінів, відбувається за кількома основними напрямками.

Один з них пов'язаний зі **взаємною інтеграцією їхніх сервісів**, що дає, зокрема бібліотеці, ряд переваг. Насамперед – можливість заявити про себе величезній аудиторії, спілкуватися безпосередньо з колегами і читачами, миттєво повідомляти бібліотечні новини.

Як зазначає О. Мар'їна, вітчизняні бібліотеки почали використовувати соціальні сервіси як канали неформальної комунікації та способи мотивації розвитку професійної сфери, що реалізуються у різних формах (від спілкування з колегами до курсів підвищення фахової кваліфікації); як засоби залучення ширшої аудиторії користувачів мережі (інформування про бібліотечні події, навчання або навіть інформаційне обслуговування); як інструменти бібліотечного маркетингу, що сприяють поширенню бібліотечних новин, стимулюють просування бібліотечних продуктів, послуг та сервісів, анонують маркетингові заходи, проекти та програми; слугують засобами реклами та PR-технологій для книгозбірень; як «креативне» доповнення основних веб-сайтів бібліотек, що існує паралельно, а подекуди як альтернатива створенню останніх завдяки доступності. Соціальні сервіси розширюють професійні контакти, заохочують пошук нового стилю й пріоритетів, ідей співробітництва та їх реалізації у бібліотечній галузі, формують позитивний імідж книгозбірень, допомагають зміцнити довіру до них у користувачів та інших учасників інформаційного суспільства, стимулюють останніх стати партнерами у розвитку бібліотек [15].

Інформаційно-аналітичні підрозділи НБУВ (СІАЗ, НЮБ, ФПУ) представлені в мережі сайтом Центру досліджень соціальних комунікацій (<http://nbuviar.gov.ua/>) та сторінками у Facebook, на яких висвітлюється діяльність підрозділів, анонсуються події, аналізуються суспільні процеси та тенденції розвитку соціальних комунікацій.

Так, сторінка Національної юридичної бібліотеки (НЮБ; <https://www.facebook.com/nllofua>) НБУВ у соціальній мережі Facebook повідомляє про звіти й результати роботи; рекомендує монографічну літературу, наукові публікації, наукові праці тощо; інформує про конференції. Такі дописи супроводжуються гіперпосиланнями на офіційний сайт інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ «Центр досліджень соціальних комунікацій» (<http://nbuviar.gov.ua>). Крім того, сторінка НЮБ у соціальній мережі поширює матеріали ЗМІ, що висвітлюють правову, політичну, суспільну, економічну інформацію, формує інтегрований електронний ресурс, виступаючи як агрегатор якісної та актуальної інформації.

Також на сторінках аналітичних підрозділів у Facebook розміщуються посилання на повні тексти таких видань, як інформаційно-аналітичний журнал «Україна: події, факти, коментарі», бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу оперативної інформації електронних видань, «Резонанс», інформаційно-аналітичний бюлетень «Соціальні мережі як чинник інформаційної безпеки», реферативний бюлетень «Шляхи розвитку української науки», інформаційно-аналітичний бюлетень «Громадська думка про правотворення» тощо.

В. Струнгар, яка досліджувала питання представлення бібліотек у соціальних медіа, узагальнюючи дослідження сторінок вітчизняних і зарубіжних бібліотек у соціальній мережі, виокремлює такі види публікацій: висвітлення подій, заходів, новин, діяльності підрозділів бібліотеки; інформування щодо розкриття фондів, конкурсів, вікторин, квестів, реклами партнерів через сторінки соціальних медіа; просування послуг; висвітлення дописів щодо співпраці з бібліотеками, університетами й центрами; повідомлення щодо графіка роботи бібліотеки, питань працевлаштування; поширення та популяризація матеріалів ЗМІ про бібліотеку й бібліотечну тематику тощо. У реалізації описаних завдань інтерактивних бібліотечних сторінок широко використовуються інструменти соціальних медіа: завантаження мультимедіа (світлин, відео та аудіо), опитування, уподобання, репости, коментарі, емотикони, хештеги [16].

Водночас фахівці СІАЗ наголошують на необхідності розроблення й упровадження стандартів, які б визначали основні принципи та правила

створення, оформлення, наповнення мережевих сторінок бібліотек, регламентували робочий час працівників, відповідальних за їх адміністрування, дали б можливість значно підвищити якість вказаних ресурсів, а також забезпечити наступність їх функціонування.

На думку Н. Тарасенко, запровадження єдиних стандартів для зазначених показників присутності бібліотек у соціальних мережах має відбутися на основі рекомендацій практикуючих у цій сфері фахівців. «Доцільним у цій ситуації виглядає також вивчення загальних рекомендацій і позабібліотечного досвіду діяльності щодо забезпечення ефективного функціонування мережевих сторінок установ та організацій. Ефективним інструментом дослідження сучасної практики присутності бібліотек у соціальних мережах видається інтернет-анкетування, за допомогою якого можна проаналізувати діяльність українських бібліотек у середовищі соціальних мереж на предмет наявності регламентуючих документів, рівня обізнаності адміністраторів бібліотечних сторінок у технологічних процесах з підтримки мережевого представництва, виявити існуючі проблеми, отримати конструктивні пропозиції. Узагальнення й аналіз отриманої шляхом анкетування інформації може стати основою для вироблення пропозицій, методичних рекомендацій, типових документів, які б визначали оптимальний алгоритм дій зі створення й підтримки мережевих сторінок бібліотек і окреслювали орієнтовну модель бібліотечного представництва в соціальних мережах, яка може бути побудована в результаті його реалізації» [17].

Важливе значення для соціалізації користувачів і бібліотек, і соцмедіа має **обмін науковою інформацією**. Дослідження контенту популярних наукових сторінок у Facebook показало, що їх здебільшого можна об'єднати в такі групи:

– представництво наукового часопису, телевізійної чи радіопрोगами: Popular Science, Science Channel, Science Daily, Science Friday, Science News Magazin, Science Careers.

– представництво урядових чи громадських дослідницьких організацій, об'єднань: California Science Center, International Association for Political Science Students, National Science Foundation (NSF).

– сторінки–інформатори з усіх галузей науки, своєрідні розсилки відомостей про нові винаходи, анонси подій: A Moment of Science, Science & Technology, Science and Technology, Science/Technology, «Новости науки», «Моя наука» та ін.

При цьому бібліотека не лише надає доступ до своїх сервісів користувачам мереж, а й сама активно використовує наукову інформацію соцмедіа

для створення власних інформаційних продуктів. Так, CIA3 готує реферативний бюлетень «Шляхи розвитку української науки» (http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=25&Itemid=186), у якому на базі різноманітних джерел інформації, зокрема і соцмедіа, висвітлює питання підвищення ефективності наукової діяльності, проблеми реформування української науки, подає інформацію про здобутки вітчизняної науки та досвід розвитку наукових досліджень за рубежом. Текст виставляється на сторінці CIA3 у Facebook, а також на порталі НАНУ, сайті Центру досліджень соціальних комунікацій.

Користувачі соціальної мережі Facebook мають доступ до наукового доробку останніх років співробітників інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ (34 монографії, 14 випусків збірника «Наукові праці НБУВ», матеріали наукових конференцій та інші результати науково-дослідної діяльності).

Особливої уваги науковців заслуговує роль взаємодії бібліотек і соцмедіа в **політичній комунікації** та її вплив на **процеси формування громадянського суспільства** в Україні.

Характерною властивістю бібліотек є їхня здатність передавати інформацію політико-правового характеру від покоління до покоління і від спільноти до спільноти. У процесі своєї діяльності, зазначає Т. Гранчак, бібліотеки беруть участь у здійсненні таких функцій політичної комунікації, як:

- поширення ідейно-політичних цінностей, знань про політику, політичне інформування;
- формування громадської (політичної) думки;
- поширення політичної культури, її розвиток в індивідів;
- політико-культурний обмін;
- підготовка громадськості до участі в політиці.

«Даючи змогу своїм користувачам долучатися до акумульованих у бібліотечних фондах наукових знань щодо вироблених у процесі розвитку даного соціуму політичних традицій, цінностей, ідей, беручи участь у роз'ясненні громадянам політики і дій державної влади, надаючи доступ до інформації політико-правового характеру – Конституції, законів, указів тощо, які задають і обумовлюють спрямованість і межі компетенції органів державної влади та конструювання поведінки індивідів, бібліотека сприяє як задоволенню потреб громадян у розумінні своєї належності до певної держави та визначенні прийнятних для них способів участі у відстоюванні державних інтересів, так і їхньому розумінню власних можливостей при реалізації особистих прагнень у системі держави» [7].

Ураховуючи, що політична комунікація є одним із засобів трансляції політичної свідомості в межах певної політичної культури суспільства, підкреслює Т. Гранчак, бібліотеки, зберігаючи суспільно-політичні надбання, забезпечують спадковість і наступність політичної свідомості. Ініціюючи в соціальних медіа дискусії на актуальні політико-правові проблеми, бібліотеки створюють умови для участі в їх обговоренні користувачів, які таким чином отримують можливість висловити власну думку, здійснити суспільну апробацію своїх позицій і набути або вдосконалити навички політичного спілкування й участі в суспільно-політичних процесах. Робота бібліотек у напрямі підвищення рівня суспільно-політичних знань і політико-правової культури суспільства стає складовою їхніх освітньої та культурної функцій [7].

При цьому, як наголошує В. Горовий, за допомогою бібліотек можуть бути забезпечені необхідні пропорції «між змістовим наповненням комунікацій новою інформацією, що узагальнює нові явища дійсності, та інформацією, продукованою попередніми поколіннями, що може бути дороговказом, орієнтиром користувачам під час оперування новими ресурсами» [18, с. 285].

Додатковою перевагою бібліотек у сприянні процесам демократизації є те, що, маючи доступ до широких масивів інформації, вони здатні надавати довідково-консультативні послуги і сприяти в такий спосіб підвищенню інформаційної та політико-правової культури, з одного боку, громадян, а з іншого – представників органів державної влади. При цьому, залишаючись затребуваними суспільними центрами, бібліотеки мають можливість забезпечувати опосередкований діалог між громадськістю й органами державного управління, що є необхідною умовою функціонування демократії.

Що стосується процесу взаємодії бібліотек з громадськістю у сфері політико-правових інформаційних обмінів, то пріоритетним для бібліотечних структур є: інформування громадськості стосовно політики влади; поширення інформації юридичного характеру; участь у процесі політичної соціалізації особистості, виховання національної самосвідомості та почуття патріотизму. У таких умовах перед бібліотеками постає завдання сприяти освіті та просвіті мас, донесенню до громадськості максимально об'єктивної інформації стосовно процесів, що відбуваються в державі та світі, підвищенню рівня політико-правової культури суспільства [19].

При цьому зростає роль соцмедіа як каналу взаємодії, комунікації і соціалізації. Бібліотечні спільноти є одним з прикладів представлення

в соціальних мережах груп (громад), що створені на основі корпоративних інтересів і зв'язків. Для них характерна просвітницька функція в мережі, яка реалізується на принципах розширення можливостей вільного доступу до інформації, сприяє забезпеченню свободи читання, інтелектуальної свободи і вільного висловлення й руху ідей та інформації. У таких спільнотах не лише йде обговорення суто фахових тем, висловлення пропозицій та ініціатив, спрямованих на розвиток бібліотечної справи, корпоративних зв'язків, а й формується певна громадянська позиція з суспільно резонансних проблем, від наукових до політичних. З ініціативи членів бібліотечних спільнот у соціальних мережах проводяться акції, флешмоби патріотичного характеру з популяризації української історії, мови, традицій, кінофільмів, живопису, музики тощо.

Активна робота інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ з розміщення соціально значущої інформації у соцмедіа, ініціювання обговорень у них актуальних суспільних проблем, надання онлайн доступу до наукових, інформаційно-аналітичних видань та матеріалів власного виробництва сприяє підвищенню соціальної значущості інформаційних обмінів у соцмедіа.

Водночас, якщо трансформація НБУВ в сучасний інформаційний центр, хоча й значно повільніше, ніж нам хотілося, але впевнено йде, то процеси створення в бібліотеці центру громади, академічної спільноти, центру взаємодії органів державної влади і громадянського суспільства лише започатковуються. Серед причин, що гальмують їх, – не лише постійне недофінансування НБУВ, а й брак розуміння цього напрямку розвитку як стратегічного, неготовність йти на експерименти, недостатність ініціативи в налагодженні відносин з органами державної влади та громадськими організаціями. Зокрема, не повною мірою використовується і такий канал комунікації, як соціальні мережі. Не можна назвати ефективною практику роботи в соцмережах на сторінках НБУВ, та й аналітичних підрозділів, доки їм бракує інтерактивності, онлайн сервісів, оперативного зв'язку з користувачами.

Отже, серед напрямів роботи, що можуть посилити взаємодію бібліотек і соцмедіа, підвищити соціальну значущість інформаційних обмінів у СМ, виокремимо такі:

- подальша інтеграція бібліотечних сервісів з соцмедіа;
- виробництво та надання релевантної інформації користувачам (тематичної, структурованої);
- розвиток онлайн сервісів (насамперед замовлення та отримання інформації через мережу);

- удосконалення практики використання інформації соціальних медіа для підготовки інформаційних продуктів бібліотек;
- активніше пропонування інформаційних послуг, пошук свого користувача – індивідуального, корпоративного;
- подальший розвиток інтерактивності бібліотечних сервісів;
- використання можливостей соціальних мереж для розширення контактів із громадськими організаціями, органами державної влади та самоврядування, для формування комфортного культурного простору в бібліотеці.

Список використаних джерел

1. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства : [монографія] / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – 250 с.
2. Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства : [монографія] / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – 260 с.
3. Розвиток ресурсної бази вітчизняного інформаційного середовища / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, Л. А. Дубровіна та ін.] / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2012. – 246 с.
4. Проблеми суспільної безпеки в процесі розвитку соціальних мереж : [монографія] / [В. Попик (кер. проекту), В. Горовий, О. Онищенко та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2015. – 202 с.
5. *Чуприна Л.* Оперативна інтернет-інформація в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек України : монографія / Л. Чуприна ; наук. ред. В. М. Горовий ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – 208 с.
6. *Бондаренко В.* Бібліотечне інтернет-обслуговування: стан та перспективи : [монографія] / Вікторія Бондаренко ; наук. ред. Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2016. – 276 с.
7. *Гранчак Т.* Бібліотека і політична комунікація : монографія / Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2012. – 481 с.
8. *Горовий В. М.* Національні інформаційні процеси в умовах глобалізації : монографія / В. М. Горовий ; відп. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2015. – 332 с.

9. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / редкол.: В. Попик (голова), Г. Боряк, В. Горовий [та ін.] ; відп. ред. В. Горовий ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2016. – Вип. 43: Бібліотека в структурі сучасних інформаційних комунікацій. – 359 с.

10. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / редкол.: В. Попик (голова), Г. Боряк, В. Горовий [та ін.] ; відп. ред. Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2017. – Вип. 46: Наукова бібліотека в соціокомунікативних процесах сучасності: завдання, напрями, продукти, технології. – с. 380.

11. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / редкол.: В. Попик (голова), Г. Боряк, В. Горовий [та ін.] ; відп. ред. О. Василенко, Н. Іванова ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2017. – Вип. 48: Бібліотечні стандарти і розвиток інформаційної діяльності. – 856 с.

12. *Cardoso G., Paquete de Oliveira Manuel J.* Para uma Sociologia do Ciberspaco: comunidades virtuais em portuguks. – Oeiras, Portugal : Celta Edito.ra, 1998.

13. *Чуприна Л.* Соціальні мережі як інструмент реалізації громадських ініціатив / Л. Чуприна // *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського.* – Київ, 2015. – Вип. 41. – С. 54–68.

14. Рейтинг популярних сайтів за липень 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kozakorium.com/nauropulyarnishi-sayty-v-ukraїni-reytnyh-za-lypen-2018-roku/>. – Назва з екрана.

15. *Мар'їна О.* Бібліотеки та соціальні медіа: технологія взаємодії / О. Мар'їна // *Вісн. Книжк. палати.* – Київ, 2012. – № 8.

16. *Струнгар В.* Представлення бібліотеки в інтерактивному медіа-середовищі: змістовий аналіз [Електронний ресурс] / В. Струнгар. – Режим доступу: <https://bit.ly/2umOk0o>. – Назва з екрана.

17. *Тарасенко Н.* Сучасні аспекти управління діяльністю бібліотек у середовищі соціальних мереж: теоретичне осмислення та узагальнення практичного досвіду [Електронний ресурс] / Н. Тарасенко. – Режим доступу: <https://bit.ly/2LfrNZW>. – Назва з екрана.

18. *Горовий В.* Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / В. Горовий ; наук. ред. Л. А. Дубровіна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2010. – 360 с.

19. *Гранчак Т.* Бібліотека в інформаційному супроводі управління суспільними процесами: політико-комунікаційний аспект : монографія /

Тетяна Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – 184 с.

References

1. Onyshchenko, O. S., Horovyi, V. M., Popyk, V. I. et. al. (2013). Sotsialni merezhi yak chynnyk rozvytku hromadianskoho suspilstva [Social networks as a factor in the development of civil society]. Kyiv [in Ukrainian].
2. Onyshchenko, O. S., Horovyi, V. M., Popyk, V. I. et. al. (2014). Sotsialni merezhi yak instrument vzaiemovplyvu vldy ta hromadianskoho suspilstva [Social networks as the tool of mutual influence of the power and civil society]. Kyiv [in Ukrainian].
3. Onyshchenko, O. S., Horovyi, V. M., Dubrovina, L. A. et al. (2012). Rozvytok resursnoi bazy vitchyznianoho informatsiinoho seredovyshcha [The development of the resource base of the national information environment]. Kyiv [in Ukrainian].
4. Popyk, V., Horovyi, V., Onyshchenko, O. et. al. (2015). Problemy suspilnoi bezpeky v protsesi rozvytku sotsialnykh merezh [Problems of public safety in the development of social networks]. Kyiv [in Ukrainian].
5. Chupryna, L. A. (2014). Operatyvna internet-informatsiia v informat-siino-analitychnii diialnosti bibliotek Ukrainy [Operating online information in the information-analytical Libraries Ukraine]. Kyiv [in Ukrainian].
6. Bondarenko, V. (2016). Bibliotechne internet-obsluhovuvannia: stan ta perspektyvy [Library Internet service: state and prospects]. Kiev [in Ukrainian].
7. Hranchak, T. (2012) Biblioteka i politychna komunikatsiia : monohrafiia [Library and political communication]. Kyiv [in Ukrainian].
8. Horovyi, V. (2015). Natsionalni informatsiini protsesy v umovakh hlobalizatsii [The national information processes in the context of globalization]. O. S. Onyshchenko (Ed.). Kyiv [in Ukrainian].
9. Horovyi, V. (Eds.). (2016). Biblioteka v strukturii suchasnykh informat-siinykh komunikatsii [Library in the structure of modern information communications]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 43. Kyiv [in Ukrainian].
10. Hranchak, T. (Eds.). (2017). Naukova biblioteka v sotsiokomunikatyvnykh protsesakh suchasnosti: zavdannia, napriamy, produkty, tekhnolohii [Scientific library in socio-communicative processes of the present: tasks, directions, products, technologies]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky*

Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine, issue 46. Kyiv [in Ukrainian].

11. Vasylenko, O., Ivanova N. (Eds.). (2017). *Bibliotechni standarty i rozvytok informatsiinoi diialnosti* [Library standards and information development]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 48. Kyiv [in Ukrainian].

12. Cardoso, G., Paquete de Oliveira Manuel J. (1998). *Para uma Sociologia do Ciberspaco: comunidades virtuais em portugugs* [For a Sociology of Cyberspace: virtual communities in Portuguese]. – Oeiras, Portugal: Celta Edito.ra, 1998 [in Portuguese].

13. Chupryna, L. (2015). *Sotsialni merezhi iak instrument realizatsii hromadskykh initsiatyv* [Social networks as a tool for implementing community initiatives]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41, pp. 54–68. Kyiv [in Ukrainian].

14. Reitynh populiamykh saitiv za lypen 2018 [The rating of popular sites for July 2018]. (2018). Retrieved from <http://www.kozakorium.com/naypopulyarnishi-sayty-v-ukrayini-reitynh-za-lypen-2018-roku/> [in Ukrainian].

15. Marina, O. (2012). *Biblioteky ta sotsialni media: tekhnolohiia vzaiemodii* [Libraries and social networks: technology of interaction]. *Visnyk Knyzhkovoї palaty – Bulletin of the Book Chamber*, issue, 8, pp. 19–21 [in Ukrainian].

16. Strunhar, V. (2017). *Predstavlennia biblioteky v interaktyvnomu media-seredovyshchi: zmistovyi analiz* [Representation of Library in Interactive to the Media Environment: Substantial Analysis]. Retrieved from <https://bit.ly/2umOk0> [in Ukrainian].

17. Tarasenko, N. (2017). *Suchasni aspekty upravlinnia diialnistiu bibliotek u seredovyshchi sotsialnykh merezh: teoretychne osmyslennia ta uzahalennia praktychnoho dosvidu* [Modern Aspects of Managing Libraries' Activity in Social Networking Environment: Theoretical Understanding and Generalization of Practical Experience]. Retrieved from <https://bit.ly/2LfrNZW> [in Ukrainian].

18. Horovyi, V. (2010). *Sotsialni informatsiini komunikatsii, yikh napovnennia i resurs* [Social information communications, their content and resource]. L. A. Dubrovina (Ed.). Kyiv [in Ukrainian].

19. Hrachak, T. (2014). *Biblioteka v informatsiinomu suprovodi upravlinnia suspilnymy protsesamy: polityko-komunikatsiinyi aspekt* [Library in the information support of the management of social processes: the political and communication aspect]. Kyiv [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.10.2018.

Leonid Chupryna,

Cand. Sci. (Social Communications), Head of Department,
V. I. Vernadsky National Library of Ukraine,
Ukraine, Kyiv

The Role of Libraries in Increasing the Social Significance of Information Exchanges in Social Media

The role of libraries in increasing the social significance of information exchanges in social media (based on the experience of the analytical units of V.I.Vernadsky National Library of Ukraine) is considered. The researches of the library scientists on this issue are analyzed. It is noted that the interaction of libraries and social media, which leads to an increase of social significance of information exchanges, takes place in such key areas as the presentation of libraries in social media and integration of its services, exchange of scientific information, participation in political communication and the processes of civil society formation in Ukraine.

Among the areas which are key ones for enhancing interaction between libraries and social media, increasing the social significance of information exchanges in the SM, the following could be mentioned: further integration of library services in social media; production and provision of relevant information to users (thematic, structured); development of online services (first of all, ordering and receiving information through the network); improving the practice of using social media information for preparation of libraries information products; more active offering of information services, search of its user – individual, corporate; further development of interactive library services; using of opportunities of social networks for the expansion of contacts with public organizations, state authorities and self-government; creation a comfortable cultural space in the library.

Keywords: interaction of libraries and social media, informational and analytical activity of libraries, V. I.Vernadsky National Library of Ukraine.